

دلیل نامگذاری

فارس در کتیبه‌های هخامنشی به صورت پارسه و در نوشته‌های یونانی به شکل پرسیس آمده و فارس و فارسی شکل عربی شده پارس و پارسی هستند. فارس منطقه وسیعی است که قسمتی از نیمروز و نیمروز باختری کشور ایران را فراگرفته و تقریباً از یازده سده پیش از میلاد مسیح محل سکونت یکی از طایفه‌های آریایی بنام پارس بوده و بهمین مناسبت به پارس موسوم گردیده‌است.

نام خلیج فارس برگرفته از نام همین منطقه است که در سال ۱۳۵۲ هجری شمسی در تقسیمات کشوری ارتباط استان فارس با خلیج فارس قطع شد و مناطق حاشیه خلیج فارس به استان بوشهر تبدیل گردید.
مرکز استان فارس از آغاز حکومت‌های اسلامی یا به عبارتی دوران اسلامی، شیراز بوده‌است.

اتصال استان فارس به خلیج فارس

اتصال دوباره استان فارس به دریاهای آزاد از طریق خلیج فارس، بعد از جدایی استان بوشهر و باختر هرمزگان در دهه پنجاه از استان فارس که منجر به جدا شدن این استان از خلیج فارس گردید برای نخستین بار در اوایل دهه هفتاد و در دوران ریاست جمهوری آقای هاشمی رفسنجانی، این درخواست به صورت جدی مطرح و پس از آن نیز در دوران ریاست جمهوری آقای خاتمی مجدداً بحث الحاق استان فارس از طریق عسلویه و استان بوشهر به شهرستان مهر مطرح شد که این تلاشها با برنامه‌ریزی بهتر و به صورت خاموش ادامه داشت تا اینکه در دوره ریاست جمهوری احمدی نژاد، آیت الله ایمانی نماینده ولی فقیه در استان فارس به یک باره تشکر خود را از رییس جمهور به خاطر الحاق استان فارس به خلیج فارس اینگونه ابراز نمود: «پس از سالها فرزند برومند خلیج فارس یعنی استان فارس به خلیج فارس متصل و ملحق شد و این هدیه‌ای به مردم فارس است.

همچنین توسط اداره کل گمرکات استان فارس، احداث بندری مخصوص استان فارس، بانام بندرخلیج فارس نیز در دست اقدام و ساخت است.

احداث آزاد راه اتصالی به دریا

طبق برنامه ها و پروژه‌های آینده، قرار است استان فارس و شیراز از طریق بزرگراه و آزاد راه و ریلی به سواحل خلیج فارس و منطقه الحاقی به فارس متصل شود.

شهرهای باستانی

استخر یکی از شهرهای باستانی استان فارس بود که ظاهراً بعد از اینکه تخت جمشید به وسیله اسکندر مقدونی ویران گشت بوجود آمد و بتدریج بر رونق و عظمت آن افزوده شد. چون اعراب ایران را به تصرف در آوردند مدتی استخر مقاومت کرد اما عاقبت به تصرف اعراب درآمد. هنگامیکه در سال ۶۴ هجری قمری شهر شیراز بنا گردید، رفته‌رفته از رونق استخر کاسته شد و اکنون جز ویرانه‌هایی چند از آن بجا نمانده‌است.

شهر به‌آمدکباد شهری بود که قباد یکم ساسانی در نزدیکی بهبهان بنا کرد. پس از انقراض ساسانیان این شهر به حیات اجتماعی خود ادامه داد و در این زمان ارجان نامیده می‌شد. اکنون ویرانه‌های این شهر تاریخی در بخش خاوری بهبهان قرار دارد.

شاپور یکم شاه ساسانی، در ایالتی که تولد یافته بود، یعنی در ناحیهٔ پارس شهر و کاخی برای خود بنا نموده بود که بیشاپور یا به شاپور نامیده شد. اکنون ویرانه‌های این شهر در ۲۰ کیلومتری کازرون قرار دارد.

جمعیت

در اولین سرشماری رسمی که در سال ۱۳۳۵ خورشیدی صورت گرفت، از میان کل ۱۳ استان کشور در آن زمان، استان فارس و بنادر با جمعیتی معادل ۱،۳۲۰،۶۱۴ نفر، نهمین استان پر جمعیت ایران بود، بیست سال بعد در سرشماری سال ۱۳۵۵ خورشیدی جمعیت استان به ۲،۰۳۵،۵۸۲ نفر افزایش پیدا کرد، در سرشماری سال ۱۳۷۵ خورشیدی جمعیت استان ۳،۸۱۷،۰۳۶ نفر شد و در آخرین سرشماری رسمی کشور که در سال ۱۳۸۵ خورشیدی صورت گرفت، استان فارس با جمعیتی معادل ۴،۳۳۶،۸۷۸ نفر چهارمین استان پرجمعیت کشور بود، همچنین بر طبق برآورد جمعیتی سازمان ملی آمار ایران که در شهریور ماه سال ۱۳۹۰ صورت گرفت، جمعیت استان ۴،۵۲۸،۵۱۴ برآورد شد. شهرستان شیراز با ۱،۷۴۹،۹۲۶ نفر جمعیت، بیش از ۳۹٪ جمعیت استان [۶] را در خود جای داده است. پس از شیراز شهرستان‌های مرودشت با ۳۰۷،۴۹۲ نفر، کازرون با ۲۵۴،۷۰۴ نفر، لارستان با ۲۲۶،۸۷۹ نفر، جهرم با ۲۰۹،۳۱۲ نفر و فسا با ۲۰۲،۱۲۹ نفر پرجمعیت‌ترین شهرستان‌های استان هستند.

جمعین کوچ نشینان استان فارس در آخرین سرشماری، حدود ۱۳۱،۷۱۷ نفر و ۲۴،۸۰۲ خانوار برآورد شد که این رقم از ۴،۲ درصد در سال ۱۳۵۵ به ۰،۸ درصد در سال‌های اخیر کاهش داشته است. همچنین نسبت جمعیت شهری به کل جمعیت استان فارس از ۴۲،۹ درصد در سال ۱۳۵۵ به ۶۱،۲ درصد در سال ۱۳۸۵ افزایش یافته که بیانگر افزایش میزان مهاجرت روستاییان به شهرها است و این امر نشان دهنده نبودن تعادل در پراکندگی نقاط شهری استان فارس می‌باشد.

اقوام

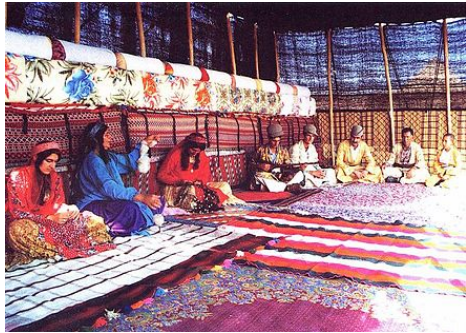
ایل قشقایی

در استان فارس اقوام مختلفی از جمله فارس، لر، ترک قشقایی، تاجیک، عرب خمسه و لک زندگی می‌کنند یکی از مناطق مهم عشایری و کوچ نشینی ایران، استان فارس می‌باشد که با جمعیت ۱۳۷،۷۱۷ نفر، حدود ۳۲ درصد جمعیت کوچ نشین کشور و ۳ درصد جمعیت استان را شامل می‌شود و یکی از بزرگترین ایلات ایران (ایل قشقایی) با شش طایفه در فارس به کوچ‌روی ادامه می‌دهند. علاوه بر ایل قشقایی، ایل خمسه و ایل محسنی و همچنین طوایف کوچکتری به زندگی عشایری خود ادامه می‌دهند.

در حال حاضر کوچ نشینی در استان فارس به روش‌های مختلفی جاری است برخی شیوه سنتی کوچ قبیله‌ای را دنبال می‌کنند و دائماً در حال جابجایی و بیلاق و قشلاق می‌باشند که از این میان می‌توان ایل قشقایی را مثال زد، گروهی دیگر نیمه کوچ رو هستند و خانه‌ای در روستا و مرتعی در کوهستان دارند و در بهار به ارتفاعات می‌روند و برای برداشت محصول به روستا باز می‌گردند، گروهی دیگر اسکان یافته هستند و زندگی کوچ روی را ترک کرده و در یک جا ساکن شده‌اند که از میان این گروه می‌توان ایلات ممسنی و کوهمره را مثال زد، گروه آخر گروهی هستند که بر اساس وجود مرتع و علوفه، ایل‌های خود را به چرا می‌برند و از طریق شبانی یا چوپانی زندگی می‌کنند.

در نظرسنجی که شرکت پژوهشگران خبره پارس به سفارش شورای فرهنگ عمومی در سال ۸۹ انجام داد و براساس یک بررسی میدانی و یک جامعه آماری از میان ساکنان ۲۸۸ شهر و حدود ۱۴۰۰ روستای سراسر کشور، درصد اقوامی که در این نظر سنجی نمونه گیری شد در استان فارس به قرار زیر بود: ۸۰٪ فارس (۷۹،۳٪ مرد، ۷۹،۴٪ زن)، ۱۰٪ ترک (۱۲،۴٪

مرد، ۲، ۸٪ (زن)، ۷، ۷٪ لر (۵، ۶٪ مرد، ۷، ۹٪ زن)، ۱، ۰٪ کرد (۲، ۰٪ مرد)، ۱، ۰٪ عرب (۲، ۰٪ مرد)، ۲، ۰٪ بلوچ (۴، ۰٪ زن)،

۰، ۸٪ سایر و ۱٪ بدون جواب بودند

فرهنگ

با تکوین و رشد شهرنشینی، فرهنگ مردم دچار دگرگونی و تغییرات ساختاری شده است. ویژگی‌های قومی و فرهنگی مختلفی در میان اقوام و عشایر وجود دارد. عشایران هنوز ویژگی‌های سنتی را حفظ کرده‌اند. استان فارس یکی از استان‌هایی است که بالاترین جمعیت عشایری کشور را دارد. فرهنگ مردم فارس در کل به بخش‌های متعددی مانند جشن، موسیقی، پوشاک و خوراک تقسیم می‌شود. در بخش موسیقی می‌توان به عاشیقهای قشقایی، چنگیان و ساربانان اشاره کرد. موسیقی بومی ایل قشقایی با نام عاشیقها، چنگیان و ساربانان درآمیکته و در این میان موسیقی عاشیقی از جایگاه والایی برخوردار است، موسیقی عاشیقی کهن و گسترده است و با شعر فولکلوریک درآمیکته است عاشیقها برای رویدادهای غمناک و شاد نوایی دارند. در هنر عاشیقی، حماسه و در شعر آن نیز عرفان مقامی شایسته دارد. پیشینه مکتوب شعر و ادبیات در میان ایل قشقایی به بیش از ۲۵۰ سال پیش می‌رسد. اشعار شاعران گمنام سینه به سینه نقل می‌شود و به گنجینه فولکلوریک قشقایی‌ها غنا می‌بخشد. شعر قشقایی را همه‌جا می‌خوانند در عروسی، در عزا و در زمان شادی و غم. شعر عروسی‌ها همراه پایکوبی و شعر عزا همراه با حزن و اندوه خوانده می‌شود. رقص‌های محلی و بومی قشقایی‌ها نیز که با آهنگ جنگنامه توأم است عمدتاً به صورت گروهی اجرا می‌شود و در این میان رقص چوب به لحاظ شیوه اجرا و حرکات ریتمیک اجراکنندگان آن، از جذابیت خاصی برخوردار است. پوشاک مردمان فارس به دلیل گوناگونی فرهنگی، بسیار متنوع است و از میان آن‌ها می‌توان به قبا (آرخالق)، شال و چقه که پوشاک مردان عشایر کوهمره سرخی است، اشاره کرد

غذاها

از غذاها و خوراکی‌ها استان فارس می‌توان به آش کارده، آش سبزی صبحانه، کلم پلوی شیرازی، کوفته هلو، دو پیازه آلو، کوفته سبزی، فالوده و دم‌پخت عدس اشاره نمود. همچنین شکر پلو، آش انار، یخنی نخود، بادام سوخته، قرمه به، رب پلو، یخنی عدس کلم، شکر پنیر، حلیم بادمجان، حاجی بادام، مهبایوه حلوی کاسه، دوی آرد و روغن، آش ماست، پاچه پلو، قنبرپلو، آب پیازک، رنگینک و شامی نیز از غذاهای مخصوص شهر شیراز هستند

مشاهیر

حافظ شیرازی

پیش از اسلام

پادشاهان هخامنشی: کوروش بزرگ، کمبوجیه، داریوش یکم، خشایارشا، اردشیر یکم، خشایارشا دوم، داریوش دوم، اردشیر دوم، اردشیر سوم، داریوش سوم، **پادشاهان ساسانی:** اردشیر پاپکان، شاپور یکم، هرمز یکم، بهرام یکم، بهرام دوم، بهرام سوم، نرسی، هرمزد دوم، آذرنرسی، شاپور دوم، شاپور سوم، بهرام چهارم، یزدگرد یکم، بهرام پنجم، یزدگرد دوم،

هرمز سوم، فیروز یکم، بلاش، قباد یکم، خسرو انوشیروان، هرمز چهارم، خسرو پرویز، پوراندهخت، آذرمدخت، قباد دوم، اردشیر سوم، یزدگرد سوم، دیگر مشاهیر: آتوسا، وینده فرنه، گئوبروه، آریوبرزن، کرتیر، مزدک، برزویه حکیم، باربد

پس از اسلام

سلمان فارسی، شهربانو، ابن مقله، ابن مقفع، سیبویه، ابن باکویه، حسین بن منصور حلاج، ابوعبدالله بن خفیف، ابوحنبل توحیدی، شیخ روزبهان فسایی، اصطخری، قطب الدین شیرازی، سعدی، حافظ، جنید نگارگر، وصاف الحضرة، قوام الدین شیرازی ملا صدرا، جلال الدین دوانی کازرونی، شاه داعی الله، شیخ یوسف سروستانی، میرزا جهانگیرخان شیرازی، حسنعلی نجابت شیرازی، آیت الله بهاء الدین محلاتی، آیت الله سید عبدالحسین دستغیب شیرازی، میرزا محمدصالح کازرونی، سید علی اکبر فال اسیری، شهید رابع، شیرین مغربی، آقا لطفعلی صورتگر شیرازی، آیت الله سید نورالدین حسینی شیرازی، ناصر دیوان کازرونی، آیت الله میرزای شیرازی، آیت الله سید عبدالحسین لاری، امین الدین بلیانی کازرونی، اوحدی کازرونی، شیخ عبدالله بلیانی کازرونی، ابواسحاق اینجو، میرزا نصیر جهرمی، شیخ ابواسحاق کازرونی، احمد نیری، الله وردی خان، آبش خاتون، بابافغانی شیرازی، حمیدی شیرازی، رضوی سروستانی، زین العابدین میرزا کوچک رحمتعلیشاه، میرزا عبدالحسین ذوالریاستین شیرازی، مونسعلی شاه، محمدامین خنجی، دکتر محمدعلی خنجی، عبدالواحد خنجی، زینت الملک، سید ابوالقاسم انجوی شیرازی، شاه شجاع، نظام الدین فقیه، صولت الدوله قشقایی، عضدالدوله دیلمی، معتمد دیوان کواری، علی اصغر حکمت، علی سامی، عیسی خان، فرصت الدوله شیرازی، خاندان قوام، قانانی، کریم خان زند، لطفعلی خان زند، محمد نمازی، نصیرالملک، عبدالله وصاف شیرازی، وصال شیرازی، گلبن کازرونی، ایزدی کازرونی [۷۵]، عباس دوران، عبدالمجید سپاسی، محمد بهمن بیگی، نصرالله مردانی، سیمین دانشور، فریدون توللی

اقتصاد

صنایع و محصولات

کشاورزی و دامداری دو منبع مهم اقتصادی استان فارس می‌باشند. مهمترین فراورده‌های کشاورزی استان فارس شامل غلات، پرتقال، (گندم و جو)، مرکبات، میوهجات، خرما، چغندر، قند، پنبه، ذرت، انجیر و زعفران می‌باشد. آلبومی داراب و جهرم نیز که معمولاً به نام سوغات شیراز شناخته می‌شود، دارای شهرت زیادی است. استان فارس رتبه نخست تولید گندم در کشور را به خود اختصاص داده است.

خودروسازی، پتروشیمی، صنایع مخابرات، غذاهای فرآوری شده، لبنیات، صنایع داروسازی، سیمان، پارچه بافی، شکر و قند، نوشیدنیهای غیر الکلی، صنایع گوشتی، پالایشگاه، نفت، پتروشیمی، لاستیکسازي و صنایع الکترونیک از مهمترین صنایع استان فارس به شمار می‌آیند

خودرو سازی

ایران خودرو فارس

شرکت ایران خودرو فارس در تاریخ ۱۳۸۶/۲/۸ خورشیدی در اداره ثبت شرکتها و مالکیت صنعتی تهران به ثبت رسید و در تاریخ ۸۹/۱۲/۱۶ خورشیدی با حضور رئیس جمهور و مدیرعامل شرکت ایران خودرو در ۴ بولوار ولایت سلامی جنوبی آ.شهر شیراز افتتاح شد، هم‌اکنون در شرکت ایران خودرو فارس انواع خودرو پژو پارس تولید می‌شود

خودروسازان جنوب

گروه خودروسازان جنوب از اردیبهشت ۱۳۸۰ فعالیت خود را در زمینه طراحی و تولید خودروهای کانسپت و در ابتدا به صورت کارگاهی آغاز نمودند، این شرکت در مهرماه ۱۳۸۱ خورشیدی به طور رسمی در شهر شیراز ثبت گردید و هم‌اکنون در منطقه ویژه اقتصادی شیراز به فعالیت می‌پردازد. در حال حاضر این شرکت به تولید انواع خودرو بنزینی و الکتریکی می‌پردازد، که

انواع کلاب کارت، انواع خودروهای آفرود کوچک، Minor B، Minor C از مهمترین آنها می‌توان به خودروهایی همچون کامیونت و لیموزین اشاره کرد.

پتروشیمی‌ها و پالایشگاه‌ها

همچنین از پالایشگاه‌های مهم این استان می‌توان به پالایشگاه شیراز و پالایشگاه گاز پارسیان شهرستان لامرد اشاره کرد. شرکت پتروشیمی شیراز نیز یکی از مهمترین شرکت‌های پتروشیمی محسوب می‌گردد

شهرک‌های صنعتی

تا نیمه خرداد سال ۱۳۹۰ خورشیدی، تعداد ۴۶ شهرک صنعتی در استان فارس وجود داشته‌است که شامل ۱۳۴۷ واحد صنعتی بهره‌برداری شده بوده که این میزان برای ۱۸۶۳۲ نفر اشتغال ایجاد کرده‌است. همچنین میزان سرمایه‌گذاری در واحدهای صنعتی واقع در شهرک‌های صنعتی فارس ۹۰۵۹۳۴۸ میلیون ریال بوده‌است، از مهمترین این شهرک‌ها می‌توان به شهرک‌های صنعتی جهرم، کازرون، آب باریک، آباد، اقلید، شیراز، سپیدان، نورآباد، سروستان، فسا، داراب، استهبان، لار و آفیروزآباد اشاره کرد

همچنین شهرک صنعتی شیراز صنایع کوچک و بزرگ بسیاری را در خود جای داده‌است که از میان آنها کارخانجات و صنایع قطعات ITMC، الکترونیکی متعددی از جمله خودروهای برقی، صنایع الکترونیک ایران (صاایران)، زیمنس الکترونیک ایران می‌باشد. صنایع فناوری اطلاعات از بزرگترین صنایع این شهر به شمار می‌رود که با شهرهای بزرگی در آرمینیه تبادل صنایع فناوری اطلاعات در جهان مانند مونیخ و برلین (در زمینه کارخانجات زیمنس) در ارتباط می‌باشد

ذوب آهن و فولاد

اهم‌اکنون دو کارخانه ذوب آهن پاسارگاد کوار و فولاد و ذوب آهن اقلید در استان فارس در دست ساخت می‌باشد.^{۹۲} طرح فولاد و ذوب آهن اقلید طرحی است که قرار است به شیوه احیای مستقیم و در زمینی به مساحت ۱۳۲۵ هکتار ایجاد شود؛ با بهره‌برداری از این طرح سالانه ۵/۱ میلیون تن شمش فولاد تولید خواهد شد، سایر تولیدات ذوب آهن و فولاد اقلید عبارتند از گندله آهن، آهن اسفنجی، شمش آهن وفولادی، شمش فولاد سبک آلیاژی (بیلت) و انواع میلگردهای آهنی وفولادی ذوب آهن پاسارگاد کوار از دیگر طرح‌های اقتصادی استان فارس است، این طرح با اعتبار خارجی ۴۴۳ میلیون و ۵۰۰ هزار

بورس

در تاریخ پنجشنبه ۳۰ مرداد ۱۳۸۲ بورس شیراز به عنوان چهارمین تالار بورس پس از بورس مشهد به حلقه بازار سرمایه ایران پیوست در سال ۱۳۸۹ شمسی تعداد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس استان فارس ۱۹ شرکت است که دو شرکت در بازار اول و ۱۷ شرکت در بازار دوم قرار دارند. متوسط ارزش روزانه خرید و فروش سهام در بین سال‌های ۱۳۸۷ الی ۱۳۸۸، ۱۶ هزار و ۴۷۹ میلیون ریال بوده‌است

منطقه ویژه اقتصادی شیراز

منطقه ویژه اقتصادی شیراز در نیمروز خاوری این شهر و در فاصله ۹ کیلومتری فرودگاه بین‌المللی شیراز قرار گرفته‌است. در این منطقه می‌توان تولیدات مازاد بر ارزش افزوده را بدون هیچگونه محدودیت و با حداقل تشریفات صادر نمود و یا با انجام تشریفات، بر اساس مقررات صادرات و واردات کشور کالا به داخل وارد کرد. مساحت این منطقه ۱۰۰۰ هکتار می‌باشد که به ۵ فاز مختلف با مساحت‌های ۱۳۰ هکتار، ۱۷۰ هکتار، ۲۹۰ هکتار، ۱۸۰ هکتار و ۲۳۰ هکتار تقسیم شده‌است. شرکت‌های مختلفی سهامدار اصلی این منطقه هستند که از میان آنها می‌توان به سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، شرکت عمران و توسعه فارس، شرکت شیراز تلاش گستر، شهرداری شیراز، واحدهای اقتصادی کمیته امداد امام خمینی فارس، کارخانجات مخابراتی ایران، شرکت صنایع الکترونیک ایران، تعاونی اعتبار کارکنان شهرک‌های صنعتی فارس، شرکت

سازان خودرو، صنایع مخازرات راه دور، صنایع قطعات الکترونیک، اتاق بازرگانی صنایع و معادن فارس، شرکت ملامین، کیمیا، شرکت خدمات انفورماتیک و شرکت ساختمان و خدمات نوساز اشاره کرد.

منطقه ویژه اقتصادی جهرم

عملیات اجرایی منطقه ویژه اقتصادی جهرم که به عنوان نخستین منطقه ویژه استان فارس بعد از شیراز است، در دی ماه ۱۳۹۰ با حضور معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت صورت گرفت. با حضور معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت صورت گرفت؛ آغاز عملیات اجرایی منطقه ویژه اقتصادی جهرم خبرگزاری فارس: عملیات اجرایی منطقه ویژه اقتصادی جهرم با حضور معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت در این شهرستان آغاز شد

ترابری و ارتباطات

فرودگاه

استان فارس دارای ۶ فرودگاه در شهرهای شیراز، لار، لامرد، جهرم، فسا و زرقان می‌باشد که از این میان فرودگاه شیراز، تنها فرودگاه بین‌المللی، فرودگاه‌های لار و لامرد مرز هوایی و فرودگاه‌های جهرم، فسا و زرقان فرودگاه‌های داخلی می‌باشند. مسیره‌های خارجی فرودگاه شیراز عبارتند از کشورهای انگلستان، مالزی، ترکیه، عراق، سوریه، قطر، امارات متحده عربی (دبی، ابوظبی و شارجه)، کویت، بحرین، عربستان، روسیه، پاکستان، مصر و سودان.

پروازهای داخلی این فرودگاه شامل پروازهای شیراز-تهران، شیراز-مشهد، شیراز-اصفهان، شیراز-تبریز، شیراز-اهواز، شیراز-آبادان، شیراز-بوشهر، شیراز-بندرعباس، شیراز-ساری، شیراز-لارستان، شیراز-لامرد، شیراز-چابهار، شیراز-کرمان، شیراز-کیش، شیراز-لاوان، شیراز-قشم، شیراز-سیری، شیراز-ماهشهر، شیراز-خارک، شیراز-عسلویه، شیراز-بهرگان و لاشیراز-رشت می‌باشد.

شرکت‌های هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران (هما)، آسمان، ایران ایرتور، کیش ایر، ماهان، کاسپین، فارس ایر قشم، نفت، زاگرس، تابان، ارم ایر، گلف ایر، ترکیش ایرویز، سعودی ایر، ایرعربیا و به صورت موردی شرکت‌های هواپیمائی دیگر از فرودگاه شیراز جهت نشست و برخاست استفاده می‌کنند.

راه آهن

ایستگاه قطار شیراز

خبر افتتاح راه آهن شیراز اصفهان در ۱۳ خرداد سال ۱۳۸۸ خورشیدی توسط رسانه‌های خبری منتشر شد.^[۱۱۵] مدت کوتاهی پس از افتتاح این راه آهن معلوم شد که این راه آهن به صورت نیمه‌تمام و ناقص اجرا شده و با عبور اولین قطار از روی آن بسیاری از ریل‌ها در هم شکسته‌اند.^[۱۱۶] از آن زمان تا شهریورماه سال ۱۳۹۰ خورشیدی، به علت آماده نبودن ایستگاه راه آهن شیراز برای سوار و پیاده کردن مسافران از ایستگاه موقتی در شهر جدید صدرا استفاده می‌شد.^[۱۱۷] ایستگاه راه آهن شیراز که اکنون یکی از بهترین ایستگاه‌های راه آهن کشور محسوب می‌شود در مهرماه سال ۱۳۹۰ لخورشیدی به بهره‌برداری کامل رسید و از آن زمان تمامی قطارها از ایستگاه اصلی حرکت می‌کنند.^[۱۱۸]

اهم‌اکنون مسیره‌های ریلی شیراز - بوشهر - عسلویه و همچنین شیراز - جهرم - لار - بندرعباس در دست ساخت می‌باشد.^[۱۱۹]

آزادراه و بزرگراه

بزرگراه شیراز-سپیدان

طول شبکه راه‌های اصلی استان در سال ۱۳۸۶ خورشیدی، حدود ۲،۲۲۹ کیلومتر بوده‌است که از این میزان، ۵۶۹ کیلومتر آن به صورت بزرگراه می‌باشد.

در استان فارس تنها ارتباط شیراز با اصفهان بصورت بزرگراه تعریف شده است و در این استان آزادراه وجود ندارد. عملیات ساخت آزادراه شیراز - اصفهان از سال ۱۳۸۷ شروع شده است که با بهره‌برداری از آن که از شهرستانهای اقلید و سپیدان می‌گذرد، فاصله شیراز تا اصفهان حدود ۱۰۰ کیلومتر کاهش می‌یابد. این پروژه در دو قطعه (شیراز - بخش سده و سده اصفهان) اجرا می‌شود.

در مهر ماه سال ۱۳۹۰ قطعه اول بزرگراه یاسوج به شیراز به طول ۵ کیلومتر به بهره‌برداری رسید که این مسیر استان‌های فارس و کهگیلویه و بویراحمد را به همدیگر متصل می‌کند.

همچنین بزرگراه خنج - لامرد با قید احداث تونل و کاهش ۷۰ کیلومتری مسافت، از تیرماه سال ۱۳۸۹ خورشیدی در دست ساخت می‌باشد.

مخابرات و اینترنت

تلفن

تاریخ ارتباطات مخابراتی در استان فارس، به حدود یکصد سال پیش می‌رسد. در آن زمان، خط تلگرافی بین تهران و بندر بوشهر توسط کمپانی هند شرقی کشیده شد که از مسیر برازجان، کازرون، شیراز می‌گذشت و به تهران می‌رسید. در سال ۱۳۱۳ اولین مرکز تلفن مغناطیسی با ۸۰ شماره تلفن، در شهر شیراز نصب و راه‌اندازی شد. این تلفن که ارتباط داخلی مشترکین را فراهم می‌نمود، از نوع سیستم مغناطیسی بود، که تا سال ۱۳۳۸ به ۱۱۰۰ شماره رسید. اولین مرکز تلفن خودکار شهری شیراز با نصب اولیه ۳۰۰۰ شماره شروع به کار نمود.

در سال‌های اخیر، تحولات عظیمی در سیستم‌های مخابراتی این استان صورت گرفت و رشد چشمگیری در توسعه ارتباطات حاصل شد. احداث مراکز تلفن دیجیتال در نقاط شهری و روستایی استان، ساخت ایستگاه‌های بزرگ مخابراتی، راه‌اندازی شبکه دیتا، راه‌اندازی تلفن همراه، پروژه بزرگ فیبر نوری استان فارس و دیگر خدمات گسترده مخابراتی از جمله این تحولات در سال‌های اخیر می‌باشد.

اینترنت

امکان‌پذیر است که بر WiMAX، ADSL و dial-up دسترسی به اینترنت در استان فارس از روش‌های مختلفی از جمله می‌پردازند. همچنین دو ADSL اساس اعلام شرکت مخابرات استان فارس، در شهر شیراز ۱۰ شرکت، به ارائه سرویس تنها در شهر شیراز می‌پردازند WiMAX شرکت ایرانسل و مبین‌نت نیز به ارائه سرویس

صنایع دستی

کلوچه مسقطی شیرازی، از سوغات استان فارس می‌باشد

قالی، گلیم و گبه از مهم‌ترین صنایع دستی استان محسوب می‌شوند، پس از آن باید از خاتم، خاتم سازی و خاتم کاری و پس از آن معرق‌کاری روی چوب، منبت کاری چوب، نقاشی روی چوب و سفال و سرامیک، کاشی معرق و کاشی هفت رنگ یاد کرد. از رشته‌های رایج در استان فارس طراحی و نگارگری (نگارگری، گل و مرغ‌سازی، تذهیب و تشعیر) است. رنگرزی گیاهی و استفاده از مواد ملونه طبیعی در رنگرزی خامه و ابریشم نیز کاری پررونق در استان فارس است. در زمینه فلزکاری و هنرهای مرتبط با فلز نیز می‌توان از آثار قلمزنی روی نقره یاد کرد. از سایر رشته‌های صنایع دستی رایج در این استان می‌توان به دوخت لباس‌های محلی، عروسک‌سازی، پیکرتراشی، نمدمالی، رودوزی‌های سنتی، بافتنی، نقشه‌کشی فرش و گلیم اشاره کرد.

صنایع دستی در معماری

نوعی دیگر از هنرهای دستی در معماری ساختمان‌ها کاربرد دارد. از جمله آنها نقاشی پرندگان، گل، شاخه درختان و فرشتگان بر سقف‌های بسیاری از عمارت‌های قدیمی نظیر نارنجستان قوام، خانه زینت‌الملوک دیده می‌شوند و همچنین کاشی‌های هفت رنگی که در عمارت‌های باغ عفیف‌آباد و باغ ارم وجود دارند آینه‌کاری و گچ‌بری و منبت‌کاری که در امامزاده‌هایی مانند شاهچراغ به چشم می‌خورند. درب و پنجره‌های چوبی در ساختمان‌های قدیمی مانند مسجد نصیرالملک و کارهای دستی در عمارت کلاه‌فرنگی آباده و طرح مسجد کبیر نریر هم از این دست هستند.

صنایع دستی مشهور بر پایه مکان

نمونه‌ای از قالیچه‌های استان فارس

تولید انواعی از صنایع دستی در مناطق عشایری و روستایی و نیز در شهرهای استان فارس رواج دارد. قالی‌بافی و گبه‌بافی بیشتر در بخش‌ها و روستاها به وسیله زنان بافته می‌شود. خیمه‌بافی و گلیم‌بافی و جاجیم‌بافی و تنجه‌بافی در میان عشیره‌ها و تیره‌های قشقایی رایج است.

خاتم‌کاری، نقره‌کاری، قلم‌زنی، منبت‌کاری، شیشه‌سازی و کاشی‌هفت‌رنگ‌سازی در شیراز رایج است. منبت‌کاری و گیوه‌بافی در آباده، سفال‌کاری، سرامیک‌سازی و کاشی‌سازی در استهبان و حصیربافی، سبذبافی و بوریابافی در کازرون مشهور است.

سوغات

شهر شیراز محل آثار دوران کهن ایران، با داشتن خاتم‌کاری، طلاسازی، و نقره‌کاری محل معتبری برای خرید سوغات این استان است. خاتم این شهر بی‌نظیر است و ظرافت و هنر را در هر قطعه ساخته شده می‌توان مشاهده کرد. قالی، گلیم و جاجیم عشایری استان فارس رنگ و بوی آمیختگی با طبیعت دارد و جزء سوغات‌های اصلی این استان به شمار می‌آید. از دیگر سوغات‌های شهر شیراز می‌توان به آلبیمو، انار، انجیر، ترشی‌جات، چرم، حنا، خراطی، خرما، زعفران، سفیداب، سنگتراشی، شیشه‌گری، بهار نارنج، ظروف سفالی، عرقیات، فلزکاری، کیسه حمام، گبه، کلوچه و مسقطی، نان یوخه، منبت‌کاری و نمذ اشاره کرد.

آموزش

مدیریت دانشگاه شیراز

در استان فارس اولین مدارس دخترانه بعد از جنگ جهانی اول تاسیس می‌شوند. اولین مدرسه شیراز با وقفه‌ای طولانی پس از فرمان مشروطه و در سال ۲۸ تاسیس می‌شود. این مدرسه «بنات» نام دارد و در سال‌های ۱۳۳۷ و ۱۳۳۸ پس از پایان جنگ جهانی اول و با کوشش زنان افتتاح می‌شود. در همین دوره زنان پیشنهاد دادند که اگر روحانیون تاسیس مدارس دخترانه را با عفت و عصمت زنان مغایر می‌دانند، خود مدیریت مدارس را بر عهده بگیرند میزان باسوادی در استان فارس در سال ۱۳۸۷ خورشیدی، ۸۷ درصد اعلام شده است. تعداد دانشجویان استان نیز در

موقعیت جغرافیایی

استان فارس در جنوب منطقه مرکزی ایران بین مدارهای ۲۷ درجه و دو دقیقه و ۴۲ دقیقه عرض شمالی و ۵۰ درجه و ۴۲ دقیقه و ۵۵ درجه و ۳۱ دقیقه طول شرقی از نصف‌النهار گرینویچ قرار گرفته است. این استان ۳۸ از شمال با استان اصفهان و یزد، از مغرب با استانهای کهگیلویه و بویراحمد و بوشهر، از جنوب با استان هرمزگان و از شرق با استان کرمان همسایه است.

آب و هوا

در استان فارس، تحت تأثیر ویژگیهای توپوگرافیک، سه ناحیه آب و هوایی مشخص پدیدار شده‌است، ناحیه اول ناحیه کوهستانی آپاختر، آپاختر باختر و باختر است که دارای زمستانهای سرد و پوشش گیاهی قابل توجه است. میزان بارندگی این ناحیه در حدود چهارصد تا ششصد میلیمتر در سال گزارش شده‌است، ناحیه دوم ناحیه مرکزی میباشد که در زمستانها آب و هوای نسبتاً معتدل توأم با بارندگی و در تابستانها هوایی گرم و خشک دارد. آب و هوای این ناحیه به علت کاهش نسبی ارتفاعات، نسبت به آپاختر و آپاختر باختر کمی متفاوت است. میزان بارندگی این ناحیه بین دویست تا چهارصد میلیمتر در سال است و شهرهای شیراز، فسا، فیروزآباد و کازرون از جمله شهرهای این ناحیه هستند، در نهایت ناحیه سوم ناحیه نیمروز و نیمروز خاوری میباشد که به علت کاهش ارتفاع و پهنای گیتایی و نحوه استقرار کوهها، میزان بارندگی این ناحیه در فصل زمستان نسبت به دو فصل بهار و پاییز کمتر است. هوای این ناحیه در زمستانها معتدل و تابستانها بسیار گرم است.

تاریخچه

در جنوب ایران تا کرانههای خلیجفارس، سرزمینی گسترده است که از روزگار باستان، پارس (فارس) نام داشت و از آغاز دوره اسلامی تا کنون، مرکز آن شیراز بوده است. این سرزمین، از چند هزار سال پیش زیستگاه پررونق اقوام بومی ایران، و به ویژه ایلامیان بود و از این قوم، آثار بسیار در گوشه و کنار فارس، به جای مانده است. آثاری چون کورنگون ممسنی، نقش رستم، تخت جمشید، تپه سبز و تپه مالیان (هر دو در مرودشت) و ... سه هزار سال پیش از این، قومی که خود را آریایی میخواند، از جنوب روسیه امروزی به فلات ایران سرازیر و پس از درگیرهای فراوان با بومیان آن سامان، به پیروزی رسید و برای خود سکونتگاههایی برپا داشت. بیشتر این آریاییان، چوپان و گلهدار و کوچنشین بودند و به صورت قبیلهای زندگی میکردند. دین آنان، گونهای بینش توحیدی بود. آنان به خدای یگانه و بزرگی به نام اهورامزدا ایمان داشتند و نیروهای طبیعی، مانند آب، آتش و خاک و خورشید را دارای فره ایزدی مپنداشتند و سرچشمه بدنها و تاریکها را در وجود اهریمن میجستند. آریاییان، قبیلهای بزرگی داشتند که معروفتر از همه پارسیان، مادها، ساکها، بلخیان، سغدیان، خوارزمیان، هراتیان و پارتیان بودند. همه این قبیلها به یک زبان بزرگ، اما با لهجههای متفاوت سخن میگفتند و سرزمین خود را به نام آریا وئیج (ایران ویج) میخواندند و بعدها که داری حکومت شدند، میهنشان را کشور ایرانیان و زبان اصلیشان را آیریانو خشتر میخواندند. این اصطلاح بعدها به ائران شتر و ایران شهر و سرانجام ایران تبدیل شد. پارسیان، یکی از اقوام ایرانی بودند که سه هزار سال پیش، به فارس آمدند و در چند مکان، از جمله در اَنشان یا مالیان امروزی در ۴۶ کیلومتری شمال شیراز، و پاسارگاد ساکن شدند. پایتخت آنان، نخست پاسارگاد بود و بعدها به همدان انتقال یافت. در اواخر سده هشتم پیش از میلاد، مادها در ایران غربی نیرو گرفتند و گرد هم جمع شده، با آشوریان تاراجگر به زد و خورد پرداختند و صد سال بعد آنان را از پای درآوردند و حکومتی بزرگ برپا داشتند که ۱۲۰ سال پایدار ماند. فرمانروایی آنان سرانجام توسط کوروش بزرگ فروپاشید.

استان فارس تقریباً در نیمروز ایران قرار دارد. مساحت استان فارس ۱۲۲،۶۰۸ کیلومتر مربع میباشد که از این جهت پنجمین استان بزرگ کشور ایران میباشد و تقریباً 1.8٪ مساحت کشور را تشکیل میدهد ارتفاع استان فارس از سطح دریا در نقاط مختلف این استان متفاوت است و به چهار دسته تقسیم میشود؛ دسته اول که از ارتفاعات آپاختر و آپاختر باختری میباشد که از کوههای سمیرم شروع میشود، تا باختر آبادیه ادامه مییابد که بلندترین کوه استان فارس کوه بل واقع در نیمروز باختری شهر اقلید با ارتفاع ۳۹۴۳ متر قبل از کوه عظمت که گردنه معروف کولیکش در آن واقع شده‌است، ختم میشود. ارتفاعات برم فیروز نیز در این ناحیه واقع شده و از سپیدان آغاز و به ارسنجان منتهی میگردد، دسته دوم که ارتفاعات مرکزی میباشد که کوههای اطراف شیراز (سبزپوشان و بمو) و نیز کوههای مهارلو، خرمن کوه، فسا و کوه تودج را دربرمیگیرد، دسته سوم ارتفاعات باختری است که در امتداد ارتفاعات کهگیلویه تا کوههای ممسنی در دشت ارژن (کوهمره سرخی) ادامه مییابد و

به کوههای سفیدار در فیروزآباد متصل میشود و در نهایت دسته چهارم ارتفاعات نیمروز میباشد که شامل کوههای داراب و ارتفاعات بالنگستان یا هنگستان و کوههای لارستان است

دشتها و بیابانها

دشتهای استان فارس از رسوبهای آبرفتی تشکیل شدهاند، این دشتها را با توجه به موقعیت جغرافیایی آنها میتوان به دو بخش میانه و باختری و همچنین بخش نیمروزی و خاوری تقسیمبندی کرد، در بخش میانه و باختری دشتهایی وجود دارند که موقعیت کشاورزی دارند و بیشتر به این منظور استفاده میشوند اما در بخش نیمروزی و خاوری بیشتر بیابان و کویر دیده میشود که این بیابانها حدود ۱/۸۴ میلیون هکتار برابر با ۱۵ درصد، پهنه استان فارس را در بر گرفتهاند. در برخی از مناطق بیابانی استان فارس مانند کویر قطریه در خاور استان و محدوده شهر نیریز، به علت تبخیر شدید، نمک سطح بیابان را پوشانده و کویر را به وجود آوردهاست

دریاچه ها

در استان فارس دریاچههای متعددی وجود دارد، به طوریکه بیشترین تعداد دریاچههای دائمی کشور در استان فارس واقع شدهاند. دریاچههای استان فارس را میتوان به دریاچههای آب شور و دریاچههای آب شیرین تقسیمبندی نمود. از میان دریاچههای آب شور استان میتوان به دریاچه مهارلو، بختگان، طشک و هیرم اشاره کرد. از میان دریاچههای آب شیرین استان نیز میتوان به دریاچه پریشان (بزرگترین دریاچه آب شیرین کشور)، تالاب ارژن، دریاچه برم شور، دریاچه کافتی، دریاچه هفت برم و دریاچه سد درودزن اشاره نمود. وسعت دریاچههای شور استان تقریباً ۱۴۵۰۰۰ هکتار و وسعت دریاچههای آب شیرین تقریباً ۳۰۰۰۰ هکتار میباشد

کوهها

درصد از وسعت استان فارس در ناحیه کوهستانی قرار گرفته و در دوره ترشیری به وجو آمدهاند و با گذشت میلیونها ۷۰ سال از پیدایش آنها جزء کوههای جوان محسوب میشوند. کوههای زاگرس جهتهای آپاختر باختری و نیمروز خاوری استان فارس را به صورت منطقه ویژه کوهستانی در آوردهاست. قسمت عمده این ناهمواریها بر اثر یک سلسله حرکات شدید کوهزایی ایجاد شده و تحت تأثیر عوامل فرسایشی نظیر بادهای تند و آبهای روان به صورت کنونی درآمدهاست. استان فارس را میتوان به دو ناحیه مشخص طبیعی تقسیم کرد، اول ناحیه آپاختری و آپاختر باختری که از ارتفاعات به هم پیوستهای تشکیل شده و گردنهای صعبالعبور و درههای عمیق دارد و دوم ناحیه نیمروز و نیمروز خاوری که در فاصله میان رشتهکوههای فرعی قرار گرفته و شامل دشتهای شیراز، کازرون، نیریز، مرودشت و مرکزیاستجنس کوههای استان فارس، اغلب سنگهای آهکی (کلسیم کربنات) میباشد. درز و شکافهای فراوان در این سنگها باعث تشکیل سفرههای آب زیرزمینی فراوانی شدهاند. در این کوهها انواع اشکال فرسایش آهکی (کارستیک) که بر اثر انحلال و رسوبگذاری شکل گرفتهاند دیده میشود. از مهمترین کوههای استان میتوان به کوه بل با ۳۹۴۳ متر ارتفاع، کوه گر با ۳۱۰۹ متر ارتفاع، خرمن کوه با ۳۱۸۳ ارتفاع، کوه تودج با ۳۱۵۰ متر ارتفاع، کوه ختابان یوانات با ۳۳۶۲ متر ارتفاع، کوه قلات یوانات با ۲۵۵۰ ارتفاع و کوه قند یله با ۲۳۵۰ متر ارتفاع اشاره نمود

دوران معاصر

شهر شیراز در بین سالهای ۱۳۴۷ تا ۱۳۵۷ محل برگزاری جشن هنر شیراز بود. این جشنواره در زمان خود بزرگترین رویداد فرهنگی در نوع خود در سطح جهان بود. این رویداد با هدف تشویق هنرهای سنتی ایران و بالا بردن استانداردهای فرهنگی ایران تشکیل شده بود. همچنین این رویداد محلی بود برای گرد آمدن بزرگترین هنرمندان سنتی و مدرن ایران و سراسر دنیا در رشتههای مختلف هنری. همچنین جشنهای ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی ایران به مناسبت دوهزار و پانصد سال تاریخ مدون شاهنشاهی ایران و در زمان سلطنت محمدرضا پهلوی از تاریخ ۱۲ تا ۱۶ اکتبر ۱۹۷۱ (برابر با ۲۰ تا ۲۴ مهر ۱۳۵۰) در

تخت جمشید برگزار شد. در این جشنها، سران حکومتی و پادشاهان ۶۹ کشور جهان شرکت کردند و تمدن و تاریخ کهن

ایران را ارج نهادند

پیش از اسلام

ظهور پارس

در چند هزار سال پیش، در این ایالت اقوام بومی این سرزمین به ویژه ایلامیان سکونت داشتند که از آنان آثار زیادی در گوشه و کنار فارس بر جای مانده است که نشانگر این است این ناحیه ناحیه‌های آباد و فرهنگی بوده است. پارسها مردمان بودند آریایی‌نژاد که معلوم نیست کی به فلات ایران آمده‌اند، در کتیبه‌های پادشاه آشور شمشی اداد پنجم ۸۲۳ تا ۸۱۰ پیش از میلاد و در کتیبه سنخریب در سال ۶۹۱ پیش از میلاد و همچنین در یک رشته از نامه‌های آرشو پادشاهان آشور که مربوط به حوادث ۶۵۳ تا ۶۵۲ پیش از میلاد است، پارسوآش به عنوان یکی از ایالات منتهی عیلامی ذکر شده است، به عقیده محققان پارسوآش امکان دارد که همان پارس باشد. در برخی از منابع پارسوا با پارسوآش یکسان دانسته شده است اما ریچارد نلسون فرای مینویسد گمان نمی‌رود که پارسوآش همان استان پارسوای آشور در خاور دریاچه ارومیه باشد. بر اساس اسناد مورخان یونانی قبایل پارسی به شش طایفه شهری و دهنشین و چهار طایفه چادرنشین تقسیم می‌شدند، طایفه‌های شهری عبارتند از: پاسارگادیان، مرفیان، ماسپیان، پانتالیان، دروسیان، گرمانیان که مهمترین آنها پاسارگادیان بودند و قبیله هخامنشی و پادشاهان ناحیه پارس از این قبیله هستند همچنین چهار طایفه چادرنشین عبارتند از: دائیها، مردها، درویکها، ساگارتیها دولت ایلامیان در سال ۶۳۶ پیش از میلاد به دست آشوریان از بین رفت و شوش پایتخت آن به دست طوایف پارس افتاد

از هخامنشیان تا پایان دوران ساسانی

مؤسس پادشاهی پارس هخامنش است که تقریباً در ۶۵۰ قبل از میلاد میزیست. پایتخت او شهری بوده است به همین نام که خرابیهای آن هنوز باقی است. از خود هخامنش که سلسله بزرگی به نام او خوانده شده است، چندان اطلاعی در دست نیست اما محتمل است که او طوایف مختلف پارس را متحد کرده باشد. پسر او پیشپیش از ضعف دولت عیلام بعد از مغلوبیت آنها در مقابل آشوربنیپال استفاده کرد و ناحیه موسوم به انزان یا انشان را که شامل شوش و مجاور آن خوزستان بوده متصرف شد و عنوان پادشاه انشان را اختیار کرد چون وفات یافت یکی از پسرهایش مالک انشان و آن دیگری صاحب سرزمین پارس گردید. در قرن ششم قبل از میلاد هر دو قسمت به اطاعت یک نفر از دودمان مذکور درآمد که کمبوجیه یکم نام داشت. وی دختر استیاکس پادشاه ماد به نام ماندانا را به زنی اختیار کرد و کوروش بزرگ فرزندی بود که از این وصلت پیدا شد. کوروش در سال ۵۵۹ قبل از میلاد جانشین پدر شد و در سال ۵۵۰ بر مملکت ماد تسلط یافت و اکباتان پایتخت آن را تسخیر کرد. کوروش اکباتان را پایتخت تابستانی و شوش را پایتخت زمستانی خود قرار داد و نخستین دولت بزرگ جهانی یعنی شاهنشاهی هخامنشی را بدین ترتیب بوجود آورد. هخامنشیان ۲۲۰ سال (از ۵۵۰ پیش از میلاد تا ۳۳۰ پیش از میلاد) بر بخش بزرگی از جهان شناخته شده آن روز از رود سند تا دانوب در اروپا و از آسیای میانه تا آپاختر خاوری آفریقا فرمان راندند. شاهنشاهی هخامنشی به دست اسکندر مقدونی برافتاد

شهرهای باستانی

استخر یکی از شهرهای باستانی استان فارس بود که ظاهراً بعد از اینکه تخت جمشید به وسیله اسکندر مقدونی ویران گشت بوجود آمد و بتدریج بر رونق و عظمت آن افزوده شد. چون اعراب ایران را به تصرف در آوردند مدتی استخر مقاومت کرد اما عاقبت به تصرف اعراب درآمد. هنگامیکه در سال ۶۴ هجری قمری شهر شیراز بنا گردید، رفته رفته از رونق استخر کاسته شد و اکنون جز ویرانهایی چند از آن بجا نمانده است

شهر بهامدکباد شهری بود که قباد یکم ساسانی در نزدیکی بهبهان بنا کرد. پس از انقراض ساسانیان این شهر به حیات اجتماعی خود ادامه داد و در این زمان ارجان نامیده میشد. اکنون ویرانه‌های این شهر تاریخی در بخش خاوری بهبهان قرار دارد.

شاپور یکم شاه ساسانی، در ایالتی که تولد یافته بود، یعنی در ناحیهٔ پارس شهر و کاخی برای خود بنا نمودهبود که بیشاپور یا بهشاپور نامیده شد. اکنون ویرانه‌های این شهر در ۲۰ کیلومتری کازرون قرار دارد.

جمعیت

در اولین سرشماری رسمی که در سال ۱۳۳۵ خورشیدی صورت گرفت، از میان کل ۱۳ استان کشور در آن زمان، استان فارس و بنادر با جمعیتی معادل ۱،۳۲۰،۶۱۴ نفر، نهمین استان پر جمعیت ایران بود، بیست سال بعد در سرشماری سال ۱۳۵۵ خورشیدی جمعیت استان به ۲،۰۳۵،۵۸۲ نفر افزایش پیدا کرد، در سرشماری سال ۱۳۷۵ خورشیدی جمعیت استان ۳،۸۱۷،۰۳۶ نفر شد و در آخرین سرشماری رسمی کشور که در سال ۱۳۸۵ خورشیدی صورت گرفت، استان فارس با جمعیتی معادل ۴،۳۳۶،۸۷۸ نفر چهارمین استان پرجمعیت کشور بود، همچنین بر طبق برآورد جمعیتی سازمان ملی آمار ایران که در شهریور ماه سال ۱۳۹۰ صورت گرفت، جمعیت استان ۴،۵۲۸،۵۱۴ برآورد شد. شهرستان شیراز با ۱،۷۴۹،۹۲۶ نفر جمعیت، بیش از ۳۹٪ جمعیت استان را در خود جای داده‌است. پس از شیراز شهرستانهای مرودشت با ۳۰۷،۴۹۲ نفر، کازرون با ۲۵۴،۷۰۴ نفر، لارستان با ۲۲۶،۸۷۹ نفر، جهرم با ۲۰۹،۳۱۲ نفر و فسا با ۲۰۳،۱۲۹ نفر پرجمعیتترین شهرستانهای استان هستند.

انرژی و منابع

انرژی فسیلی

نیروگاه سیکل ترکیبی کازرون در دهستان بلیان، بزرگترین نیروگاه سیکل ترکیبی استان فارس است. همچنین نیروگاه سیکل ترکیبی جهرم، نیروگاه سیکل ترکیبی فارس، نیروگاه حافظ و نیروگاه گازی شیراز از مهمترین نیروگاههای استان فارس هستند. نیروگاه فورگ داراب نیز از دیگر نیروگاههای این استان است.

انرژی خورشیدی

نیروگاه خورشیدی شیراز نخستین نمونه از نوع خورشیدی سهموی خطی است که در ایران توسط متخصصان داخلی ساخته شده‌است. در حال حاضر توان این نیروگاه ۲۵۰ کیلووات است که در برنامه توسعه پنجم قرار به تامین ۵۰۰ کیلو وات میباشد انرژی باد

اولین توربین بادی استان فارس به ظرفیت ۶۶۰ کیلو وات در تاریخ ۲۱ بهمن ماه ۸۹ در منطقه بابا کوهی شیراز افتتاح گردید.

فرهنگها

با تکوین و رشد شهرنشینی، فرهنگ مردم دچار دگرگونی و تغییرات ساختاری شده است. بیشک، ویژگیهای قومو فرهنگی تعریف شده مشخص در میان اقوام و عشایر قابل رؤیت است. به دنبال رشد شتابان شهرنشینی، بسیاری از سنن و آداب و رسمیکه در گذشته‌های نه چندان دور در میان اقوام رواج داشت، امروزه به فراموشی سپرده شده است. زندگی ساده عشایری هنوز ویژگیهای سنتی را حفظ کرده است. استان فارس یکی از استانهایی است که بالاترین جمعیت عشایری کشور را دارد. ایلات قشقایی، کهگیلویه، خمسه و... هنوز بخش قابل توجهی از جمعیت استان را تشکیل میدهند

سال تحصیلی ۱۳۸۶-۸۷ کل دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی استان نیز ۱۷۴،۰۰۰ نفر بوده‌است